**Examenul național de bacalaureat 2027**
**Proba E. b)**

**Limba şi literatura slovacă maternă**

**Model**

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

**SUBIECTUL I** **(45 de puncte)**

**Pozorne si prečítajte uvedenú ukážku:**

Často blúdim, táram sa cez celý boží deň,
hľadajúc kolenačky aspoň dáky kameň,
na ktorý by si oprel boľavú hlavičku
a zadriemal zmorený aspoň len trošíčku.
Ale čo je nemožnô, to ani nehľadaj,
pokoja mať nemôžeš, všetko kričí: hybaj!
Odzadu plameň čierny ako rieka tečie,
spredu ma dač nasilu temer ťahá, vlečie.
A ja na zemi ležím, ani palcom kývať
nevládzem, a musím sa na to všetko dívať.
Vtedy – v tak biednom stave moja duša letí
do tých krajov posvätných, tej mojej pamäti,
a ľahne si pod dáku tam starú svrčinu,
a zaspí ak' v oleji aspoň za hodinu.

Či neznáte tie kraje, kde v tichej dolinke
po lúčičkách pastierik blúdi s ovčičkami,
tými, z ktorých sám pije, pojí ich vodami
a medzi nimi žije ak' otec v rodinke,
každičkú zná menovať, každičkú zastáva,
medzi nimi vyrástol, medzi nimi spáva?
Či neznáte tie kraje, tie radostné kraje,
kde dobrí, bystrí chlapci bučky preskakujú,
v hájičku pod svrčinou kladú si ohníček,
kúria si pomaličky, nôti im Janíček,
za pesničkou každičkou jednu zagajdujú:
či neznáte tie kraje, tie radostné kraje?
[...]
Či znáte ten tichý kraj, kde večer mamičku
deti prosia o jednu národnú pesničku,
lebo o dáku hádku a o dáku povesť;
že nebudú radšej, vraj, na ráno pýtať jesť,
že nebudú záškodné, nebudú šantuvať,
že budú mamičku napotom počúvať,
aby len povedala – deti, chlapci všetci,
na múrik vyskákajú tam okolo peci,
mamička medzi nimi pradúc im rozpráva;
a aby boli dobré, naučenia dáva:
že jestli im dač' káže, hneď urobiť majú,
vraj: bobo a vlkolak zlé deti lapajú! –
V tom kraji tak detinskom, v tak milom tom kraji,
že už hádam nebude lepšie ani v raji,
v tom kraji tam pri Váhu, kde milá rovinka,
býva v jednom domčeku úprimná rodinka.
Dobrý mužík s ženičkou vo večnom pokoji,
žijú ak' dve halúzky v háji obidvoji,
vietor keď ich pokníše, ale ich nezláme –
takéto my manželstvá mešťania neznáme.
Majú syna jedného, v ňom všetko skladajú,
dobreže doňho duše svoje nevlievajú;
to, čo sami nemajú, by mu vďačne dali,
dobreže ho na rukách nenosia od maly.
Nedbali by, čo by bol vždy len chlapček malý,
by takého znachora vždy k srdcu tískali.
Synček je veľmi divný, nikdy nie veselý,
hrdý, ukrutný, divý, hockde taísť smelý;
nikoho si neváži, nikomu nedvojí,
v ľuďoch lásky nehľadá, hnevu sa nebojí;
ľudia ho nenávidia, on sa chce vypomstiť,
jemu všetko jedno je: dneska či zajtra hniť.
Otec ho ako koňa mláti od malička,
s plačom ho napomína biednučká mamička;
ale čo sám archanjel prvší z neba stúpi,
ver Janík ani tomu na krok neustúpi.
Kamarátstva netrpí, na sebe prestáva,
samotný na nábreží on Váhu sedáva:
často keď s koňmi idú za rána bieleho,
ešte ho tam vídajú, chudáka, smutného.

Janko Kráľ – *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko*

**A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:**

1. Vymenujte sedem charakteristických vlastností hlavnej postavy. **7 bodov**
2. V rozsahu 3 – 4 riadkov opíšte stav lyrického subjektu prítomného v uvedenej básni. **3 body**
3. Opíšte tri obrazy definujúce posvätné kraje, v ktorých duša básnika nachádza odpočinok. **6 bodov**
4. V rozsahu 5 – 6 riadkov opíšte vzťah medzi divným Jankom a jeho rodičmi. **4 body**
5. Identifikujte v texte epiteton a komparáciu. **2 body**
6. Zaraďte vyššie uvedené dielo do príslušného literárneho smeru. **3 body**

**B.** Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom pouvažujete o tom, či môže nedostatok lásky, porozumenia a prijatia v detstve ovplyvniť povahu človeka v dospelosti. Vychádzajte pritom z vlastného pozorovania, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke zo skladby *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko*, ktorej autorom je Janko Kráľ.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:
1. obsahová štruktúra textu: a) vyjadrenie názoru voči danej téme – 2 body; b) predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku – 4 body; c) rozvitie uvedených dvoch argumentov – 4 body; d) využitie myšlienok z literárnej ukážky – 2 body; e) uplatnenie informácií získaných z reálneho života – 2 body; f) jasná formulácia záveru – 2 body), **16 bodov**
2. súdržnosť a logická výstavba textu, **1 bod**
3. členenie na úvod, jadro a záver, **1 bod**
4. formálna úprava textu: a) komunikačná zrozumiteľnosť a primeranosť argumentačného vyjadrenia – 1 bod; b) grafická úprava a čitateľnosť textu – 1 bod. **2 body**

**SUBIECTUL al II-lea (15 puncte)**

„*Dobrí rodičia dávajú svojim deťom korene a krídla: korene, aby vedeli, kde je ich domov, a krídla, aby mohli odletieť a uplatniť to, čo sa naučili*.“ (Jonas Salk)

V rozsahu približne pol strany zostavte slávnostný príhovor rodičom pri príležitosti ukončenia školy. Vo svojom prejave sa prihovorte rodičom, ktorí vás počas rokov štúdia podporovali, povzbudzovali a stáli pri vás v úspechoch aj ťažkostiach. Vyjadrite im úctu, vďaku a ocenenie za ich trpezlivosť, obetavosť, pomoc a dôveru, ktorú vám prejavovali počas celého školského obdobia. Dbajte na znaky slávnostného príhovoru a na primeraný jazykový štýl.

a. Obsahová stránka **8 bodov**
b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; jazyková primeranosť slávnostného príhovoru – 1 bod; grafická úprava a čitateľnosť textu – 1 bod **7 bodov**

**SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)**

V rozsahu približne 500 slov *(asi 2 strany)* napíšte esej, v ktorej predstavíte novelu *Malka* od Františka Švantnera. Esej bude koncipovaná s dôrazom na dej, prostredie a postavy študovaného diela. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledujúce požiadavky:

1. Obsahová stránka textu **22 bodov**
   a) zaradenie novely *Malka* do literárneho smeru,
   b) uvedenie troch znakov literárneho smeru, do ktorého novela *Malka* patrí,
   c) vysvetlenie toho, ako sa uvedené znaky naturizmu prejavujú v novele *Malka*,
   d) stručné priblíženie deja a prostredia novely,
   e) základná charakteristika hlavných postáv novely: valacha, Malky a Šajbana, s dôrazom na ich postavenie v deji, vzájomné vzťahy a úlohu v tragickom konflikte,
   f) vlastný názor na to, ktorá postava najvýraznejšie nesie tragický konflikt diela a prečo.
2. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 3 body, súdržnosť a logická výstavba textu – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod, dodržanie základných noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod **8 bodov**